LE UKUP UBOGA GMAJNA

SLOVENSKI SVET

U BOJ JUNAŠKA KRI!

ZA EDINOST, PRAVICE IN SVOBODO.

ŠTEV 25. (No. 25.) CLEVELAND, OHIO. — WASHINGTON, D. C., SEPTEMBER 27. 1917. LETO (VOL.) I.

SLOVENCI, HRVATI IN SRBI HOČEJO JUGOSLAVIJO.

Jugoslovansko vprašanje je bilo tekom cele svetovne vojne glavni predmet našega razmotrivanja, tako po časopisih, kakor v družabnih krogih. Kako tudi ne, saj je to vprašanje naše vprašanje.

Jugoslovansko vprašanje bi moral sedaj že vsak Slovenec razumeti in najsibode po prepričanju Jugoslovan ali Avstrijak. In vendar temu ni tako. Razumevanja za naše vprašanje ne najdem niti tam, kjer bi moralo biti jasno kot solnce — v naših časopisih.

Danes, po preteku treh let, ima naš narod v Ameriki zmedene pojme o vsem, kar se tiče Jugoslavije. Zakaj? Zato, ker čita zmedene pojme v naših časopisih. Ko se je bila prva navdušenost malo polegla, začeli so naši novinarji pisati o jugoslovanskem vprašanju ne z narodnega, ampak s svojega stališča: Proletarčeva internacijonala je videla v Jugoslaviji samo zapreko. Solnce internacijonalizma je zaslepilo Proletarčeve oči, tako da niti lastne poti do tega solnca ni videl; Proletarec ni vedel, da ne more biti govora o internacionalizmu brez nacijonalizma. Nacijonalizem je podlaga internacijonalizmu. Nacijonalizem je čuf ljubezni do svojega naroda in domovine; internacijonalizem pa je urejevanje skupnih prijateljskih, gospodarskih, delavskih in narodnih odnošajev med narodi sveta. Ako hočejo biti naši socijalisti delavna in praktična stranka z internacijonalnimi načeli, morajo predvsem pospeševati neodvisnost svojega naroda, kajti **ako naš narod ne bode neodvisen, ne bode sam urejeval svojih mednarodnih ali internacijonalnih razmer, ampak delali bodo to njegovi gospodarji, tujci,** kar bode gotovo v škodo našemu narodu in z narodom vred našim proletarcem.

Naši socijalisti se zovejo jugoslovanski: skrbeti morajo toraj za svobodo cele Jugoslavije.

Seveda nam je znan tudi oni "internacijonalizem", ki pospešuje zvezo vseh delavcev sveta za skupno korist vsega delavstva. Tak "internacijonalizem" — beseda ne označuje ideje — more obstati le v teoriji, ter je brez vsake nadaljne vrednosti. Praktičen dokaz zato imamo v sedanji vojni: Socijalisti, ki so bili pred vojno "internacijonalci", so se povsod zopet oprijeli nacijonalizma, pač zato, ker nihče neče žrtvovati svoje koristi in koristi svojih za povzdigo blagostanja drugih dežel in drugih delavcev; ne, prej ko bi hoteli storiti kaj takega, voljo miljone v vojne svrhe, da se s pomočjo oborožene sile tudi bodoče ohrani dobro eko nomično stanje dežele, ki jo imenujemo svojo domovino, ki jih redi. V vsaki vojni je vendar jedna stranka, ki hoče oropati, in druga, ki brani svoje posesti in pravice.

Kako nepraktični so jugoslovanski socijalisti s svojim internacijonalizmom, dokler ostane Jugoslavija v posesti drugih! S čem morejo razpolagati, kakšne mednarodne stvari morejo urediti? Na Dunaju in v Pešti se rešujejo te stvari za Slovence in Hrvate. Zato ponavljam, da je neumnost govoriti o internacijonali z ozirom na Slovence in Hrvate, dokler ne postanejo neodvisni ter ojačeni s Srbi.

Slovenci in Srbo-Hrvati hočemo Jugoslavijo. Dasi pozno, postali so tudi naši socijalisti zagovorniki svobodne Jugoslavije. Toda tudi tukaj mešajo pojme. Čikaško "Izjavo" so podpisali socijalisti, toraj se jo more smatrati za socijalistično. Jugoslavijo, naj bo republika ali kraljevstvo, samo da je neodvisna, svobodna, hočemo Jugoslovani kot narod. Oni hočejo Jugoslavijo pod pogojem, da bode republika; z drugimi besedami, oni ne marajo svobodne Jugoslavije, ako ne bode republikanska. Ali ne pomenja vse to mešati pojme? **Ustanovitev neodvisne Jugoslavije je vendar mednarodno vprašanje, mejtem ko je notranja oblika oziroma ustava Jugoslavije izključno domače, notranje vprašanje Jugoslavije, katero morajo rešiti Jugoslovani sami.** Italijane presneto malo briga, ali bode Jugoslavija kraljevstvo ali republika; njihova briga je, da nam odtrgajo Goriško, Trst, Istro in Dalmacijo poleg Reke, ostalo jugoslovansko ozemlje je lahko turški pašaluk. Nemce in Madžare zato ne boli glava, ali bo Jugoslavija kraljevstvo ali republika, ampak zato ker se boje, da bode postala svobodna. **Namesto, da bi osredotočili svoje delo proti tem zunanjim sovražnikom, delajo naši socijalisti — sedaj skupaj z "Glas Narodom" — proti onim, ki se trudijo osvoboditi Jugoslavijo,** "proti Londonskemu Odboru, proti Karađorđevićem".

Jugoslovansko vprašanje je sedaj v mednarodnem stanju, in kot tako se mora rešiti; nato bode šele postalo tudi notranje vprašanje svobodne Jugoslavije. **Vaš boj za Jugoslavijo se bode razvil v boj proti osvoboditvi Jugoslavije zato, ker Vaš boj je sedaj in po "izjavi" tudi ostane boj proti vsem onim, ki so do sedaj delali, in ki še delajo za Jugoslavijo.** Vi odrekate zaslugo Londonskemu Odboru; jaz vam pa pravim, da so mu že neštetokrat priznali to zaslugo Italijani in Dunaj in Pešta. **Za mešanje pojmov delate, ne pa za Jugoslovansko republiko.**

Mogoče mi bode hotel kdo odgovoriti češ, da se tudi Trumbić, toraj Londonski Odbor, in srbska vlada meša v notranja vprašanja bodoče Jugoslavije s Krfskim Dogovorom. Moj odgovor je tale: Znani dogovor, ki sta ga podpisala na otoku Krfu Dr. Ante Trumbić, kot nekak predstavitelj avstroogrskih Jugoslovanov, in Pašić v imenu srbske vlade, je le mednarodnega pomena in zato nima nikake veljave za notranjo ureditev bodoče svobodne Jugoslavije; z drugimi besedami, dogovor bode služil za novi dokaz, da se žele Jugoslovani združiti v neodvisni državi. Toda zakaj se govori o "kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev?" Zato, ker je Srbija sedaj kraljevstvo; kadar bode pa v Jugoslaviji, Srbija ne bode več to, kar je, ampak le del celokupne Jugoslavije, kjer se bode moralo pokoriti večini ravno tako, kakor Slovenija, ali trojedna kraljevina Trvatska, Slavonija in Dalmacija. Ta dogovor je bil neobhodno potreben, zato, da more jugoslovanska, spevor je bil neobhodno potreben, zato, da more jugoslovanska, spevor je bil neobhodno potreben, zato, da more jugoslovanska, spev

SLOVENSKI SVET

IZHAJA VSAKI ČETRTEK

LASTNIK IN IZDAJATELJ "JUGOSLOVANSKI NARODNI SVET", WASHINGTON, D. C.

UREDNIK IVAN MOŽINA

Naročnina za celo leto: $1.50; za pol leta 75 centov.

Oglasi po dogovoru. Vsa pisma in naročnina naj se pošilja na SLOVENSKI SVET" 1125 Norwood Rd., Cleveland, O.

SLOVENSKI SVET

(THE SLOVENIAN WORLD)

ISSUED EVERY THURSDAY

OWNED BY THE "SOUTH SLAVIC NATIONAL COUNCIL" WASHINGTON, D. C.

Subscription rates: One year $1.50; Six Months 75 cents. Adress: "Slovenski Svet" 1125 Norwood Rd., Cleveland, O.

Entered as Second-Class matter June 18th 1917 at the Post Office at Cleveland, Ohio under the act of March 3rd, 1879.

81

BORBA JUGOSLOVANOV ZA ZEDINJENJE.

Devetnajsti vek je zaznamovan v zgodovini s krvavini dogodki za osvoboditev in združenje Jugoslovanov. Srbi so prvi izvedli borbo za svoje osvobojenje, in po velikih krvavih žrtvah je bila ustaja kronana z vspehom. Srbi so po dolgoletni borbi dosegli svojo državno samostojnost.

V istem času je bila osnovana še druga jugoslovanska država, Ilirija. Napoleon I. je osnoval leta 1807. ilirsko državo, katero so tvorile: Dalmacija, del Hrvatske, Kranjska, Koroška in Istra. Ime Ilirija so uporabili zaradi starih Ilirov, katere so nekateri smatrali za prednike Jugoslovanov.

Ta ilirska država je trajala samo kratko dobo, namreč od leta 1807. do 1814., toda njena uloga je velikega pomena, ker predstavlja ona prva zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Po večstoletni borbi je bil narod svoboden v uporabi narodnega jezika tako v šoli, kakor tudi v političnem življenju. Ilirska država je zapustila globok utis skozi celo devetnajsto stoletje in spomin nanjo je sluđil močen podžig v vseh borbah Jugoslovanov, zlasti na Slovenskem. Vršile so se tedaj istočasno borbe tako na političnem, kakor tudi na kulturnem polju in so tako tesno združene, da jih je nemogoče posebej razmotrivati. Navesti hočemo najvažnejše momente te velike narodne drame, ki nam bodo točno razjasnili, kako veliko ulogo je igral celo sam spomin na ilirsko državo.

Rekli smo, da se je zlasti na Slovenskem manifestiralo gibanje za edinstvo. Pesnik Valentin Vodnik se je pojavil pod utisom ilirstva kot prvak jugoslovanske ideje. Stanko Vraz je speval pesmi v srbščini, Matija Majar pa je izdal na Kranjskem jugoslovansko gramatiko. Leta 1860. so zahtevali slovenski politiki Lovro Toman, Luka Svetec in Razlag zedinjenje vseh Jugoslovanov, in isto je zahteval leta 1890. Ivan Podgornik.

V Istriji so tvorili Slovenci in Hrvati v borbi proti Italijanom samo eno stranko. Pod vplivom slovaških pisateljev Šafarika in Kolarja je povzročil vzgled Ilirije okoli leta 1830. slavni "ilirski pokret" z Ljudevitom Gajem na čelu in z Zagrebom kot središčem ideje. Gaj je osvojil v književnosti pravopis srbskega reformatorja Karačića; hotel je tudi uveljavati cirilico, pa mu vlada tega ni dovolila. To gibanje je zadobilo velik polet in nosilo politični značaj, toda vlada ga je s silo zadušila.

Leta 1848. so se Srbi in Hrvati uprli proti Madžarom. Poveljnika vojske Jelačića je upeljal v funkcijo banа srbski patrijarh Rajačić. Skof in pesnik črnogorski Njegoš je pozdravil čin, Srbija pa je poslala svoje čete pod vodstvom Stefana Knićanina. Kakor pa je propadla vsled evropskih kombinacij Ilirija, istotako propada tudi to gibanje. Nastal je despotski režim z devizo, uničiti srbsko-hrvatski sporazum. Vsceno pa je hrvatski sabor leta 1861. uradno priznal jugoslovanski jezik in ugotovil enakopravnost cirilice in latinice. Škof Strosmajer in slavni Rački sta osnovala Jugoslovansko Akademijo in vseučilišče v Zagrebu, toda vlada je zabranila, da bi se vseučilišče imenovalo jugoslovansko. Šof Strosmajer, knez Nikola in knez Mihajlo so bili v stalni zvezi in delali skupno za narodno edinstvo. Hrvatski politik Kvaternik je deloval od leta 1850. na osvobojenju Hrvatov in prosil, da naj Napoleon III. dovrši delo Napoleona I. Kvaternik je umrl leta 1871. v ustaji, katero je sam organiziral. Tudi ustaja v Dalmaciji in borba Srbov na Ogrskem pod Svetozarom Miletićem nosi istotako značaj osvobojenja. Leta 1875. je izbruhnila najprej v Hercegovini in potem v Bosni ustaja proti Turkom, in Srbija in Črnagora ste poslali pomoč. Ali Evropa je preko Berlinskega kongresa leta 1878. zaključila, da se naj umaknе srbska vojska s Kosova, Avstro-Ogrska pa da naj okupira Bosno in Hercegovino. Leta 1882. je izbruhnila ustaja v Bosni, toda ooblasti so jo krvavo zadušile. To je bil poslednji poskus osvoboditve izpod Avstro-Ogrske in od tedaj je nastopila vlada popolnega absolutizma, a Srbi in Hrvati so se našli privkrat politično razdeljene.

Pod utisom teh stalnih ustaj in gibanj, ki so nosila značaj osvobojenja izpod Avstro-Ogrske, je morala monarhija podvzeti energične korake, s katerimi je zadela vsakega, ki je poskušal propovedovati ali delovati na osvobojenju. Tak sistem je traja nad en četrt stoletja in se posebno odlikuje: 1. po onemogočevanju demokratskih gibanj s sprejemom absolutizma in birokratizma; 2. po uničevanju vsakega gibanja za narodno edinstvo, razdelivši slovanske pokrajine na deset administrativnih province, predvsem pa preprečujoč zvezo in stik s srbskima neodvisnima državama.

Toda tudi jugoslovanska generacija se ni uklonila pod takim pritiskom, temveč je provedla ogorčeno borbo s sledečim programom: 1. da se strmoglavi absolutizem; 2. da se obnovi ideja edinstva s tem, da se spoje srbske in hrvatske stranke v eno. Prvi del programa, kot glavni del, je bilo treba čim prej izvršiti. Demokratizem je zmagal in strmoglavil na Hrvatskem dvajsetletni režim Khuena Hedervarija, v Bosni Kalajev, leta 1905. pa se je osvobodila Dalmacija sabora Hadžela.

Drugi del programa, zedinjenje srbsko-hrvatskih stranк je bilo težko izvršiti. Petindvajsetletni reakcijonarni sistem je razdelil narod, in zato se je bilo treba pripravljati. V Srbiji in Črnigori so se izboljšale vojaške in ekonomske razmere. V Bosni je postavila mlada generacija temelj kulturnemu in gospodarskemu napredku in osnovala društva "Prosveta", "Napredak" in "Gajret". Na Hrvatskem so se posvetili mladi ljudje napredku naroda, pospešujoč ideje socijalnega in kulturnega napredka. Srbsko-hrvatski sporazum je oživel, a prelom z Dunajem je postal podlaga vsake narodne politike (resolucija na Reki in v Zadru leta 1905.) Srbsko-hrvatska koalicija, potem ko je dobila večino na Hrvatskem in v Dalmaciji, je prevzela upravo dežele. Kot posledica vsega sporazuma se je pojavila "Narodna Misao" leta 1898. v Zagrebu, leta 1903. "Slovenski Jug" v Belgradu in "Jug" leta 1903 na Dunaju. Književniki, časnikarji, učitelji in umetniki so energično vodili propagando za zedinjenje Jugoslovanov. Akademije v Zagrebu in Belgradu in slovenski profesorji so se domenili, da bodo izdajali Jugoslovansko Enciklopedijo. Književne ustanove "Slovenska Matica", "Matica Hrvatska" in "Srpska književna zadruga" so izdajale svoje publikacije po vzajemnem sporazumu. Umetniki so priredili skupne razstve v Zagrebu, Belgradu, Ljubljani, Zofiji, na Dunaju, v Rimu in Parizu in bili nosilci velikih dogodkov, ki so se pokazali na horizontu.

Ta perioda ima karakter neprestane borbe med Jugoslovani in Avstrijo kar je povzročilo velik konflikt. Monarhija ni mogla ravnodušno gledati, kako pridobiva ideja zedinjenja Jugoslovanov vedno več pristašev. Spomladi leta 1908. je obtožila 53 Srbov iz Hrvatske veleizdaje in izvršila strahovito preiskavo. Cilj preiskave je bilo jasno spoznati iz uvodnih besed obtožnice: "Srbi so največji neprijatelji Hrvatov..." Da ni zadušila sploh vsako idejo o jugoslovanski solidarnosti, je anektirala istega leta v jeseni Bosno in Hercegovino. Ali kljub temu cilj ni bil dosežen. Dasi je pomenila aneksija Bosne in Hercegovine za Jugoslovane veliko presenečenje, vendar se niso dali po tem aktu ustrašiti, temveč so dobili še več energije in zanosa. In četudi je Avstro-Ogrska gledala, da bi izzvala vojno in uničila potem Srbijo, vendar je Srbija priznala aneksijo po nagovarjanju svojih velikih prijateljev in zaveznikov, ki istotako niso bili pripravljeni za veliko evropsko vojno, odkrito manifestujoč svojo nepripravljenost za boj z Avstro-Ogrsko, ki je podvzela, potem ko je uvidela, da ji je izpodletel zaenkrat njen naert za uničenje Srbije, druge korake. Ker se je protivila srbsko-bulgarski carinski uniji in je že preprečila, je napovedala Srbiji ekonomski boj, da bi na ta način dosegla na gospodarskem polju to, kar se ji ni posrečilo politično. In ko se ji niti to ni posrečilo, je izzvala sedanjo svetovno vojno, v kateri je mislila z lahkoto uničiti ne samo Srbe, temveč iztrebiti objednem tudi Jugoslovane, kar pa se ji ne bo posrečilo, temveč bode dosegla s svojo namero ravno nasprotno: zedinjenje in osvoboditev vseh Jugoslovanov.

—o—

KAJ MORAMO STORITI.

V teh velikih, zgodovinskih dneh, ko preživlja slovanski narod eliko preizkušnjo, gotovo ni nobenega Jugoslovana, Slovenca, rvata ali Srba, ki ne bi čutil potrebe našega zedinjenja, ki bi ne idel, da je to edina naša rešitev, da se obdržimo, edino in najujnejše sredstvo za življenje, obstanek in zmago v krvavi borbi, i se vodi danes za naše osvobojenje izpod krutega tirana, ki nas e stoletja zatira in uničuje.

Nastopil je čas in dala se nam je prilika, da moremo kot narod in kot posamezniki izpolniti svojo sveto dolžnost glede zedinjenja našega naroda, naše svobode.

Mala Srbija s svojim junaškim narodom, ki se je spustila v oj z našim sovražnikom, nam je v prvi vrsti omogočila to priliko in nam pokazala pot, po kateri nam je treba iti, ako hočemo resničiti te davno gojene želje in ideje vseh Jugoslovanov.

Koliko trpljenja, koliko žrtev, koliko solz in krvi stoji vse to bski narod iz Srbije, ni treba omenjati, ker se brez žrtev sploh ne more ničesar doseči. Vse te žrtve, doprinesene na oltar svobode elokupnega jugoslovanskega plemena, bodo šele tedaj odkupljene, ko se bodo zbrali vsi Jugoslovani v eno kolo, razvili zastave ate svobode ter odšli v boj proti silnemu sovražniku, ki nas oče zatreti in uničiti.

S tem bomo dosegli ono, o čemur sanja vsak Jugoslovan, o emur so sanjali naši pradedje skozi stoletja. Dosegli bomo celo več. Dokazali bomo plemenititni zavezникom, Rusiji, Ameriki, ranciji in Angliji, da smo vredni žrtev, katere so oni za nas oprinesli, ko so stopili v boj proti skupnemu sovražniku, da nas ščitijo.

Pa kako hočemo iti po tej stezi, ki nam je, dasi je še s trnjem osuta, sedaj odprta?

Lahko. Možnost, katero so nam dali plemeniti zavezniki, je velike vrednosti, in za to se moramo z njo okoristiti. Noben Slovenec, Hrvat ali Srb, pa naj biva kjerkoli in naj se nahaja v kakoršnemkoli položaju, naj ne obžaluje trude in žrtev, pa naj si bodo kakoršnekoli, temveč naj zbere svoje brate ter jim razloži in pojasini značaj te svete borbe. Prepričani smo, da bo imel pri tem tudi vspeh.

Ob vsaki priliki in povsod razjasnujte svojim nepoučenim bratom pomen in namen naše borbe, našega gibanja in našega stremljenja. Razlagajte jim, zakaj je Srbija žrtvovala najdražje, kar je imela, zakaj se bojujejo danes mogočni zavezniki proti sovražnikom vsake svobode. Poučujte jih, da smemo pričakovati boljše in lepše bodočnosti samo v zedinjenju vseh Jugoslovanov, in jih bodrite, da se tudi sami pridružijo prizadevanju, pripraviti narod do tega, da bo sam zahteval svobodo in zedinjenje. Razjasnujte jim delovanje naših nasprotnikov, ki hočejo preprečiti naše združenje in nas ohraniti še naprej pod osvraženim nam tujim jarmom. Pozivajte jih, da bodo tudi sami nekaj žrtvovali za svojo in za narodno svobodo ter podpirali moralno in financijelno može, ki se nesebično in neumorno prizadevajo priboriti celokupnemu jugoslovanskemu narodu boljšo bodočnost, ter da stopijo tudi sami v bojne vrste onih, ki so pripravljeni preliti svojo kri in dati življenje za svobodo naroda.

Ne izgubljajmo toraj niti trenutka več, temveč se podajmo takoj na delo in v sveto boju za zedinjenje jugoslovanskega plemena, ako hočemo biti srečni, kajti bliža se trenutek, da bode izšla tudi nam svoboda. Ako bomo tako delali, bomo imeli silno navdušeno armado, ki se bo znala strašno maščevati našim zatirateljem in ki bo pogazila onega, ki želi zatreti in uničiti nas!

Naprej, bratje, v sveto borbo za zedinjenje in svobodo vseh Jugoslovanov! Naši nasprotniki in sovražniki se pripravljajo, da zadajo nov udarec našemu narodnemu edinstvu, da bode tako naša pogibelj tem sigurnejša. S cepljenjem naših narodnih sil slabi tudi naša skupna borba, in edinole složen, odločen boj nas vseh nam more priboriti svobodo. Čim bolj se bliža svetovna vojna svojemu koncu, tem bolj moramo biti pazljivi, tem bolj moramo biti pripravljeni na zadnji udarec reakcijonarcev in naših zaklетih sovražnikov. Zadnji odločilni trenutek se vedno bolj približuje, in mi moramo biti pripravljeni nanj.

GENERAL ŽIVKOVIČ PRI KERENSKIJU.

Slovenski Jug iz Odese poroča dne 20. maja, da je pri sprejemu ministra Kerenskija aktivno sodeloval tudi zbor jugoslovanskih prostovoljcev z onim delom, ki se nahaja v Odesi.

V uradnem programu za sprejem dne 15. maja je bilo določeno, da bo prikorakala pred stanovanje poleg ruske častne čete tudi častna četa jugoslovanskih prostovoljcev, nakar bo referiral poveljnik zbora prostovoljcev.

Poveljnik general Živkovič je referiral o razvoju zbora prostovoljcev, o raznih neprilikah do po revoluciji, kakor tudi o vzrokih teh neprilik, razloživši stanje, v katerem se zbor danes nahaja.

Končem referata se je priporočil general Živkovič vojnemu ministru za čim pravilnejšo in čim hitrejšo rešitev vprašanja glede častnikov in vojakov, ki so pod vplivom in na agitacijo raznih elementov izven zbora in sovražnih agentov izstopili iz zbora. Delovanje teh agentov je povzročilo v korpusu do revolucije razne neprilike, vršilo pa se je po načrtu, katerega je podpiral tudi član stare vlade — Stuermer. Od početka revolucije pa je postalo njihovo delovanje silnejše, ker so se okoristili s tem, da so se ruske oblasti trudile za pravilno izvršitev revolucije, vsled česar nisо imele časa, da bi se natančneje bavile z vprašanjem zbora. Kakor pa je vpliv revolucije začel delovati na preustroj ruske vojske, tako ni mogel niti zbor prostovoljcev ostati izven tega vpliva.

Nasprotniki in sovražniki zbora so hujskali meščane in delavce v onih mestih, kjer so bile nameščene čete zbora jugoslovanskih prostovoljcev, proti prostovoljcem z namenom, da bi se te čete razšle in da bi dobili meščani cenene sile za poljsko delo. Pri razbijanju čet prostovoljcev so delovali tudi dezerterji z ruskih front, ki so se vrnili v mesta, kjer so bile take čete prostovoljcev, češ da je Rusija slaba. To akcijo proti zboru prostovoljcev so takoj izkoristili tudi nekateri častniki prostovoljci, ki so bili v zvezi s Tumo in Gerucem, ki sta bila prej v zvezi s Stuermerjem. Okoristivši se z revolucijo so hoteli ti častniki izvesti v zboru na svojo roko neke reforme, ne čakajoč na to, da bi bili z ozirom na zahteve revolucijonarnega časa in na cilje zbora obveščeni o potrebnih reformah vsi častniki v zboru in da bi dobije te reforme tako podlago, s katero bi bili zadovoljni vsi častniki, tako Srbi, kakor Hrvati in Slovenci. Ker pa se ni moglo ugoditi samovoljni zahtevi nekaterih častnikov prostovoljcev, dokler niso odločili o tem vprašanju vsi častniki, je 25 častnikov — zagovornikov te reforme — izstopilo iz zbora, agitirajoč na vse mogoče načine tudi pri svojih tovariših, da bi izstopili iz zbora.

Reforme, katere je hotela ona 25orica častnikov izvesti, so se oddaljevale od cilja zbora, kateremu so do onega trenutka tudi sami služili in kateremu služi še danes ona velika večina častnikov, ki so ostali v zboru. Onim 25im častnikom se je posrečilo, potegniti za seboj kakih 100 mladih ljudij, ker niso dovolj spoznali ciljev omenjene 25orice, od katerih so se začeli nekateri že kesati svojega nepremišljenega koraka in prosijo sedaj, da bi bili zopet sprejeti v zbor.

General Živkovič je sporočil ministru Kerenskiju, da je pripravljen sprejeti nazaj vsakega brata Slovenca in Hrvata, kateri stremi po istem idealu, kakor njihovi bratje Srbi, ker se sedaj vsi brez domovine in ker so njih vseh očetje, matere, bratje, sestre, žene in otroci v ropstvu pod Madžari, Nemci in Bolgari. — Ta skupni ideal je osvoboditev izpod sovražnega jarma in zedinjenje v državni organizem na principu popolne enakopravnosti za vse tri brate v skupni domovini. O njihovem zopetnem sprejemu pa naj kljub temu odločijo tudi njihovi bratje, s katerimi so prelivali kri v Dobrudži, oziroma delili z njimi dobro in slabo, dokler niso izstopili. Ako bi se njihovi tovariši izrekli, da je dotičnik vreden njihove družbe, potem bi ga general Živkovič, kakor je zagotovil ministru Kerenskiju, takoj zopet uvrstil v vrste častnikov zbora, kakor hitro bi se vrnil.

Glede onih častnikov pa, kateri se ne žele vrniti v zbor, se je postavil general Živkovič na stališče, da jim je treba pomagati, ker se nahajajo po njegovih informacijah v veliki bedi; prosil je Kerenskija, da naj jim čim prej pomaga, ker so oni, pa naj sedaj že toliko škodujejo naši skupni stvari, vendar istotako otroci našega troimenega naroda, in ako niso izpregledali oni sami, bodo vsaj njihovi otroci, vsled česar ne želimo, da bi propadli moralno in materijalno.

Glede tega se je minister Kerenski izrazil: Dela se na to, da bodo oni, ki so se bojevali v Dobrudži in ki so bili odlikovani s srbskimi ali ruskimi redovi, sprejeti v rusko vojsko. General Živkovič pa je prosil, da bi se poskrbelo na nekak način tudi za ostale.

Kar pa se tiče naših bednih in zavedenih vojakov, ki se nahajajo danes izven zbora, od katerih nosijo nekateri na svojih telesih rane od sovražnikovih svinčenk izza časa, ko so se borili za skupne ideale troimenih bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev, jih general Živkovič še bolj obžaluje, ker so to priprosti ljudje, katerim se ni čuditi, da so postali omahljivi, ko so videli, da omajajo, da more Avstrija tudi po principih, uveljavljenih po ruski revoluciji, še nadalje obstojati.

General Živkovič je izjavil, da je pripravljen sprejeti tudi te izstopivše vojake nazaj v zbor prostovoljcev, in da jih je že nekaj sprejel, ker so se pričeli že sami vračati.

Zboru prostovoljcev je bila obljubljena podpora za konsolidacijo in priprave za bojno opremo.

—o—

GLAD V AVSTRO-OGRSKI.

Kako težko se prehranjuje prebivalstvo v habsburški monarhiji, je danes že znano celemu svetu. Kljub temu pa so zelo značilne izjave posameznih beguncev, katerim se je posrečilo, prebežati k Rusom in ki slikajo materijalne razmere v najčrnejših barvah. Mestno prebivalstvo, zlasti nižji sloji, je stradalo že prej, ali sedaj je začela stradati tudi armada, tako da so celo mnogi neslovanski vojaki prebežali k Rusom vsled gladu. Kako bedno mora biti življenje vojnih ujetnikov v Avstro-Ogrski, ni treba niti omenjati, ker je bilo že ponovno ugotovljeno. V nasledjem hočemo na kratko omeniti, kaj so pripovedovali trije srbski častniki, ki so prišli letos spomladi v Rusijo in stopili takoj v zbor jugoslovanskih prostovoljcev.

V celi Avstro-Ogrski vlada strašno pomanjkanje življenjskih potrebščin vsled česar je nastala, v nekaterih krajih velika kor na primer v Bosni in Hercegovini, v nekaterih čeških krajih, zlosti pa v zavzetih krajih Srbije in Rumunije. Oblasti so vse ve, da ne bi kedo skrival živeža, in to delajo celo že tudi pri neoženjenih častnikih. Pri rekviziciji so pustili prebivalstvu količino, od katere se ne more ne živeti, ne umreti, v kraje pa, kjer se prebivalstvo že v mirnem času ni mogio prehranjevati pošiljajo in dajejo nevrjetni minimum hrane. V Bosni, Hercegovini in Liki dajejo mesečno na osebo po osem kilogramov koruze. Krompirja je povsod zmanjkalo že v februarju.

Po žetvi lanskega leta, si je smel nabaviti v Sremu vsakdo, ki si je mogel, po 120 kilogramov žita na osebo za celo leto, plačal pa je za kilogram 42 vinarjev. Kedor si ni mogel ničesar nabaviti, dobiva žito ali moko od aprovizacije na izkaznice, toda zelo težko.

Meso je bilo drago ter se sploh ne more dobiti. Odredjene dni brez mesa in masti se ne sme rabiti niti domača mast in meso, na kar istotako strogo pazijo in vsak prestopek kaznujejo. Mleka bi, tako da so tudi za bolnice reducirali potrebo mleka na polovico. Perotnine je zelo malo, ker je piča zelo draga in je sploh ni.

Petrolej se prodaja gotove dni, ki so bili določeni, po raznih cenah; tako je veljal na primer v Sremu liter petroleja pet kron, v Rumi dve kroni, v Kruševcu v Srbiji pa istočasno 17 kron. Sladkorja dobi vsaka oseba na izkaznico mesečno tričetrt kilograma, in sicer po 2.20 do 2.40 krone. Fižola je malo, dosti je bilo edinole kislega zelja in graha, ki pa je navadno črviv. Olja se ne dobi nikjer v celi državi, mesto kave pa pražijo ječmen.

Vse, kar se kupuje, se daje na izkaznice. Radi pomanjkanja in draginje je prebivalstvo v velikih skrbeh in obupano. Na Dunaju se dogajajo zelo pogosto demonstracije žensk in otrok vsled gladu.

—o—

FRANKOVCI O JUGOSLOVANSTVU.

Hrvatska je priobčila 17. julija uvodni članek vseučiliškega profesorja dr. Milobara, v katerem se med drugim glasi:

"Kar se nas tiče, menim, da se naša stranka more in mora pridružiti delovanju za združenje hrvatskih dežel na podlagi hrvatskega državnega prava, kakor to tudi zahteva Jugoslovanski klub. V eni točki pa se ne strinjamo z Jugoslovanskim klubom. On namreč opušča hrvatsko državno idejo in zagovarja namesto nje jugoslovansko idejo. Ali kljub temu, da ostanemo neomahljivi za hrvatsko državno idejo, ne samo ne bomo otežkočevali delovanje za zedinjenje in uresničenje zgodovinskih državnih pravic, temveč ga bodemo sploh kot svojega pospeševali z vsemi strankami Avstrije, Bosne in Hercegovine. **Mi smo pripravljeni kot pošteni tovariši složno delovati za skupno obliko, na koncu posla pa dobitek pošteno in pravično razdeliti, to je, zahtevati tedaj v združeni domovini in narodu pravični in pošteni del za hrvatsko državno idejo.**

V monarhiji se razvijajo dogodki z bliskovito brzino, toda tu ni časa prepirati se o večji ali manjši vrednosti kompromisnega stališča, katero je zavzel Jugoslovanski klub na Dunaju. Vsled tega je treba sprejeti ono, v čemur se je dosegel vsestranski sporazum. Pogled je treba obrniti v bodočnost, ne pa se dati odvračati z gledanjem v nedavno preteklost."

—o—

O REFORMI USTAVE.

(Tagespost, 22. julija.) "V Pragi se bo vršilo 26.julija skupno zborovanje zastopnikov čeških, jugoslovanskih, ukrajinskih, italijanskih in rumunskih klubov, katerega namen bo, postaviti glavne pravce za novo uredite v državne in vprašanj, ki prostopajo meje države, oziroma, ki se tičejo ruskih in balkanskih teritorijev."

—o—

Naročite se na Slovenski Svet

JUGOSLOVANSKI ODBOR V LONDONU.

Sredi junija je prišlo posebno odposlanstvo v angleško zunanje ministrstvo, da izroči tudi tu svojo spomenico o pravicah in težnjah našega naroda. Minister Grey je bil takrat bolan in je nadomestoval Lord Crewe. O tej avdijenci je izdala angleška vlada sama preko svojega časniškega urada naslednje uradno poročilo:

"Sir Edward Greya namestnik, Lord Crewe je sprejel v daljši avdijenci odposlanstvo Jugoslovanskega Odbora.

Predsednik Jugoslovanskega Odbora, g. dr. Ante Trumbič, je razložil g. ministru želje in aspiracije Jugoslovanov v sledečem govoru:

"Dovolite, gospod minister, da Vam izrazim spoštovanje Jugoslovanskega Odbora, katerega predsednik sem jaz in katerega člani so navzoči moji prijatelji.

Ta Odbor je sestavljen iz zastopnikov vseh jugoslovanskih krajev Avstro-Ogrske ter ima namen, zagovarjati pri prijateljskih narodih interese njihovih narodnih aspiracij.

Vlasti trojnega sporazuma so preko svojih najuglednejših zastopnikov proglasile za eno najvažnejših nalog te vojne **osvoboditev tlačenih narodov in zmago principa narodnosti.**

Mi Jugoslovani v Avstro-Ogrski, ki smo razdeljeni pod enajstero raznih uprav, moramo prenašati osovraženo gospodstvo naših sovražnikov.

Zanašajoč se na svečane obljube vlasti trojnega sporazuma želimo mi Jugoslovani, ki tvorimo kljub trojnemu imenu: Srbi, Hrvati in Slovenci, kakor nas imenuje zgodovina, en sam edinstven jugoslovanski narod, **poleg osvobojenja izpod avstro-ogrskega jarma tudi združenje s svojimi svobodnimi brati v Srbiji in Črnigori v eno edinstveno državo.**

Jugoslovani so imeli nekoč nalogo zastaviti pot turški invaziji. To nalogo so izvršili slavno in z neizmernimi žrtvami. Sedaj jih je zadela druga zgodovinska misija: **da bodo jez nemški poplavi proti Egejskemu in Sredozemskemu morju.**

Tak jez bomo mogli biti samo tedaj, ako bomo močni, močni pa ne bomo, ako se ne bomo združili v eno državo.

Srbija je storila veliko uslugo civilizaciji proti znanstvenemu barbarstvu. Mislimo pa, da si je stekla prav posebno zaslugo za Anglijo, kajti da so Nemci in Avstrijci ubili krvavo telo, bi bila Egipt in Indija — Vaše svetovno cesarstvo — v nevarnosti.

Dovolite, da obrnem Vašo pozornost še posebej na dejstvo, da bi se moral vršiti promet za Indijo, potem ko bi zapustil Francijo, Švico in Severno Italijo in se izognil nemškim krajem, po poti, ki ja najkrajša, in to je, skozi Jugoslovanske kraje, skozi Gorico, Ljubljano, Zagreb in Beligrad.

Del našega naroda, ki prebiva na severni in vzhodni obali Jadrana se je popolnoma posvetil morju. To so že od pamtiveka neustrašeni pomorščaki, izkušeni ribiči in poznani trgovci.

Bojna in trgovska mornarica Avstro-Ogrske se rekrutira večinoma iz našega plemena. Te pomorske sposobnosti bi najsrečnejše izpopolnjevale ostale vrline našega naroda, ki so se tako sijajno izkazale v znamenitih bojnih ustajah srbskega naroda. **Ta narod iz nadnarodni teritorij mora biti ohranjen našemu edinstvu in naši narodni državi.**

Zvest svojim stoletnim tradicijam bo naš pomorski narod skrbno negoval dosedanje trgovske odnošaje ter se bo trudil, da doseže nove. Prav posebno bo srečen, ako bodo postali odnošaji, kateri ga vežejo sedaj z Veliko Britanijo, v bodoče še veliko tesnejši.

Nadejamo se, da bo Velika Britanija, ki se je s svojimi zavezniki dvignila za obrambo pravice in pravičnosti, tudi v resnici hotela, izpolniti naš narodni ideal, to je edinstvo celokupnega jugoslovanskega naroda v eno edinstveno državo.

Naše narodne aspiracije so obširnejše razložene v spomenici, katero bomo predložili uradu."

Lord Crewe je pazno sledil govorniku ter nato odgovoril:

"Žal mi je, da Vas moj kolega Sir Edward Grey ne more osebno sprejeti, srečen pa sem, da Vas morem zagotoviti, da se je njegove zdravstveno stanje zelo izboljšalo, tako da bo v kratkem zopet prevzel svoje posle v ministrstvu za zunanje zadeve. Dovolite mi povdariti, da sem posvetil jaz veliko pažnjo političnim in moralnim razmeram, katerih načrt ste mi Vi podali. Kakor veste, so zadela vprašanja narodnosti in aspiracije na popolno manifestiranje plemenskega genija vedno na najživejše simpatije pri angleškem narodu. Od XVI. stoletja do danes dokazujejo anali naše železe in memoari naših državnikov ta fakt. Vsled tega morete po zmagoslavnem zaključenju vojne, katerega vsi pričakujemo, računati na našo dobro voljo, da se realizirajo principi, katere oznanjujete Vi, v razmerja, v katerem bodo velike sile rektificirale karto Evrope. Oprostiti pa mi morate, ako pristavim pri tem predmetu še eno opazko, in to prosto in prijateljsko. Se nikoli—vsaj kolikor sem jaz proučil anale zgodovine — ni noben narod niti kot rezultat vojne za osvobojenje, niti s pomočjo zavezniških sil dosegel takoj in popolnoma uresničil vseh svojih snovanih želj po ekspanzivi ali vseh svojih osnov o teritorijalnih pridobitvah. Nepotrebno je reči, zakaj. Ponekod zaradi tega, ker je na meji želeje pas prebivalcev, o katerem se ne more reči, da definitivno pripada političnim rasam, in mi se ne moremo nadejati, da se ne bo zgodovina ponovila z zaključitvijo sedanje vojne. **Na vsak način pa more biti deputacija prepričana, da bo našel slovanski duh z brezdvomno veličino in z vspehom na novih in prostranih poljih velike prilike za ekspanzijo.**"

DRUGE AVDIJENCE IN PREDAVANJA.

Odbor se je trudil in se še vedno trudi, propagirati našo stvar tudi s pomočjo sestankov s političnimi enotami in potom predavanj. Tako je bilo odposlanstvo Odbora poklicano koncem maja 1915. **pred parlamentarni odbor francoskega parlamenta za zunanje zadeve** in je podalo tekom dveurne konference francoskemu odboru vsa potrebna pojasnila glede našega narodnega vprašanja in glede naših teženj, ter doseglo globok utis. Poleti 1915 je bilo odposlanstvo Odbora **pred balkansko komisijo angleških parlamentarcev** ter pojasnilo tu naše vprašanje. Ko je bil Supilo v Rusiji, je imel sam nekoliko informativnih predavanj; obdržavalo jih je tudi "Slovansko društvo", ter je imel Supilo priliko pojasniti tudi **članom ruske dume naše zadevo.**

Hinkovič je imel 2. aprila 1915 v Parizu predavanje o Hrvatih pod madžarskim jarmom v ciklu predavanj o tlačenih narodih. Poznejše je Hinkovič večkrat sodeloval pri diskusijah na rodih. Poznejše je Hinkovič večkrat sodeloval pri diskusijah na predavanjih na Francoskem in Angleškem, in držal veliko predavanjih na Francoskem in Angleškem, in držal veliko predavanjih v Leedsu koncem novembra 1915. V Leedsu je imel krajši govor tudi Mestrovič, predavanje pa Mitrinovič.

V Parizu in po raznih krajih na Angleškem (v Londonu, Leedsu, Shefieldu, Oxfordu, Velsu, itd.) so obdržavali člani Odbora predavanje v duhu Odbora, in sicer: Srdjan Tucić, Luka Smodlaka, Čeda Mijatović, Vlajko Savič, N. Velimirović in drugi. Sestavili so popolen načrt, katerega so deloma tudi izvedli, o predavanjih v vseh večjih mestih na Angleškem o naši narodni zgodovini, o kulturi, zemljepisu, politiki, narodopisu, itd.

Vredno je omeniti tudi to, da so za propagando naše stvari mnogo storile tudi nekatere angleške pisateljice in žene, pripadajoče višjim slojem, z veliko vnemo in ognjevitostjo pa so se zavzele za stvar tudi organizacije angleških sufražetk.

Da bi bilo delovanje še vspešnejše, so se naši angleški in francoski prijatelji zavzeli, da bodo ustanovili poleg podpornih društev tudi posebne Slovenske in Jugoslovanske Odbore, katere so tvorili sami angleški in francoski odličnjaki in v katere so stopili tudi mnogi angleški in francoski parlamentarci.

Kakor se vidi, je delovanje zelo obširno, in upati je, da bode tudi sad tega delovanja odgovarjal naporu, kateremu so se podvrgli člani Odbora in njega številni prijatelji.

NAŠE VPRAŠANJE.

Po triletnem krvavem bojevanju, po triletnem našem čakanju smo prišli mi ameriški Slovenci — kam? Naprej ne, pač pa nazaj!

Tresla se bo roka onemu, ki bo bilježil v zgodovinsko knjigo zgodovino ameriških Slovencev zadnjih treh let. Ni ga na svetu bolj čudnega naroda, kot smo ravno mi Slovenci — vsaj oni, ki ima zdrave možgane, bo to priznal.

Kako slabi smo tudi v politiki za celokupno stvar, to nam priča sedanja svetovna vojna. Gotovo bo kateri cenjenih čitateljev rekel: Kaj pa ti, pisec teh vrstic veš? Na to odgovarjam: Toliko, da je vse to, kar sem tu napisal, gola resnica. Pogleč, dragi čitatelj, samo nekoliko okoli sebe, pomisli samo nekoliko na nainulo dobo zadnjih treh let, in kmalo boš na jasnem.

Vse, kar se je s trudom sezidalo tekom zadnjih treh let, vse se je sproti podrlo, ali bolje: kar napravijo Slovenci v dveh dneh, podero tretji dan!

Predlansko leto so ustanovili v Chicagu v dneh 9., 10. in 11. marca politično organizacijo Slovensko Ligo, za katero je bilo tudi nekaj časa veliko zanimanja, ki pa se je kmalo zatem poleglo, tako da je postalo zopet vse mirno. Ravno tu sa se Slovenci izkazali, kakšni slabiči so v političnih ozirih. Da ti to, dragi čitatelj, bolje dokažem, ti stavim vprašanje: Zakaj in čemu so ustanovili letos chicaški internacijonalci neko organizacijo z imenom Slov. Rep. Zdr.? Ako ti tega ne veš, ti hočem povedati: storili so to radi tega, da bi napravili razdor med nami in zmešali vsak pojem.

Ako je bilo pri Slov. Ligi kaj pomanjkljivega, zakaj niso ti gospodje prišli zraven in pokazali napake, katere naj bi popravili, kajti Slov. Liga je bila tedaj ustanovljena kot politična organizacija, katere program naj bi se polagoma izpopolnil.

Tudi nekateri listi so pomagali žokati Slov. Ligo, pri čemur se je najbolj odlikoval Glas Naroda, dasi je sam najprej to stvar začel. Ne bom razkrinkaval teh slavnih urednikov pri Gl. N., kajti kedor le hoče razumeti njih zavijanja, jih lahko razume.

Ko je začel list Gl. N. ruvati proti Slov. Ligi, je pisec teh vrstic zbiral članke iz Gl. N. tekom enega meseca, članke namreč, kateri so izšli izpod peresa urednika, ki se je podpisoval s končno črko "—k". Človeku, ki je prečital te članke od enega meseca, so se možgani vrtili in 'želodec preobračal, kajti ono, kar je dva dni dotični urednik napisal, je tretji dan pobijal, tako da si je moral človek misliti, da so bili ti članki pisani v sanjah.

S tako revno polemiko so begali narod, danes sem, jutri tja, tako da ljudstvo že samo ni vedelo, komu bi sledilo. Enkrat so imeli na krožniku avstrijsko birokracijo, drugič zopet srbsko dinastijo, potem Habsburžane in zopet Karagjorgjeviče. Potem pa naj sodi, kedor zna!

Na številna vprašanja, katera smo stavili tem slavnim urednikom pri Gl. N., se danes nismo dobili povoljnega odgovora. Vprašali smo jih, če ne žele združiti se s svojimi jugoslovanskimi brati Srbi in Hrvati, in odgovorili so, da se pač žele, toda le v tem slučaju, če bodo Jugoslovani ustanovili republicansko vlado.

Dobro, gospoda moja, vsaj to vendar vsakdo želi. Vprašamo pa odločno vse tiste slavne urednike, ki se potegujejo za "republicansko združenje", kaj bodo napravili v slučaju, da se njih načrti ne bodo mogli uresničiti, oziroma, ako bi zavezniki ustanovili tam na jugu nako državo ter posadili na prestol monarha? Ali bi potem raje ostali še nadalje, oziroma, ali bi raje šli nazaj pod avstrijskega krvnika, kakor pa da bi se združili v bratski državi s svojimi brati?

To je vprašanje, na katero želimo odgovora. Želimo pa poštenega in odkritosrčnega odgovora, ne pa kakih čenčarij, kot ste delali dosedaj.

— č.

IZ AVSTRIJSKEGA PARLAMENTA.

ZA PREMEMBO USTAVE.

(Slovenski Narod, 10. julija.)

. . . "Ne pozabimo, da sedaj ne gre za krpanje ustave, niti za ureditev uradniškega vprašanja, ne za razdelitev v narodne okraje, niti za navadne poskuse. Sedaj gre temveč za osnovno preureditev države v smislu teritorijalne avtonomije narodov. Ne pozabimo, da ne nehajo narodni kraji teh narodov na Sotli in Moravi in da je rešitev narodnostnega problema mogoča samo na razvalinah onega sistema, ki je v najostrejšem nasprotju s principom narodne svobode in neodvisnosti, na razvalinah dualizma.

Vsled tega bi se udali neopravičljivemu optimizmu, ako bi pričakovali, da bomo že do jesseni "pod novim krovom". Vspričo tega nam mudi zadovoljstvo misel, da se v državi budi zavest o njeni dolžnosti napram slovanskim narodom. Narodno osvobojenje je na vidiku. Tudi nam Jugoslovanom se svita zarja svobode."

(Slovenski Narod, 11. julija.) Dopis iz Dunaja: "Za Slovane, zlasti za nas Jugoslovane je bilo v prvem trenutku jasno, da ni državni svet pot, po kateri bi prišli do svojega cilja. Kaj zahtevajo Čehi, Poljaki, Ukrajinci, Jugoslovani? Veliko več, kakor bi se moglo rešiti samo v tostranski polovici s pomočjo kakega državnega sveta, ki bi skušal urediti razmere samo na eni strani Sotle in Litve. Poljaki so za samostojno kraljevino Poljsko, Galicijo in Poznanjsko Poljsko, Galicijo in Poznjansko z izhodom na morje. Ukrajinci hočejo zedinjenje vseh svojih krajev, kjer prebivajo Ukrajinci, toraj tudi dele Ogrske. Istotako tudi Čehi. In mi Jugoslovani? Vsi člani Jugoslovanskega kluba so svečano izjavili, da hočejo zedinjenje vseh Jugoslovanov, ki žive v monarhiji, v eno državno telo. Kakor Ukrajinci in Čehi — v tem smo sedaj z njimi eno — osvajajo tudi Jugoslovani narodnostno — teritorijalno avtonomijo. Ali ta teritorij pa se razteza preko te državne polovice, Poleg slovenskih dežel, poleg Istre in Dalmacije obsega tudi Hrvatsko in Slavonijo, toraj troedino kraljevino, ki je še danes v svobodni pogodbeni zvezi s krono sv. Štefana, obsega tudi Bosno in Hercegovino. Mi Slovenci se istotako ne moremo odreči onim stotisoč prekmurskih Slovencev in moramo pri sklepanju miru dvigniti svoj glas in zahtevo tudi za beneško Slovenijo.

Dunajski državni svet ni več potreben za rešitev tega problema. V poštev pridejo avstrijska, ogrska in skupna vlada. Merodajno besedo naj ima mini strstvo za zunanje zadeve, kakor tudi hrvatski sabor v Zagrebu ter in bosanski sabor. Ti faktorji imajo sedaj prvo besedo. Iniciativni korak naj stori oni, kateremu je bilo največ do tega, da se stvar čim prej načne, mogoče ministrstvo za zunanje zadeve. Narodi pa bodo pozneje razmišljali, ali morejo osvojiti načrt, katerega sestavijo ti faktorji sporazumno.

Skrbno bodemo preiskali, ali se strinja ta načrt z zahtevami, izraženimi v naših deklaracijah, in na podlagi tega bodemo tudi uravnali naše ravnanje."

STALIŠČE NARODNE STRANKE.

(Slovenski Narod, 17. julija.) Dopis iz Celja: "Po poročilu poslanca dr. Vekoslava Kukovca o položaju so zaupniki štajerske Narodne stranke zavzeli na svojih sestankih v Mariboru in Središču dne 14. in 15. julija naslednje stališče glede vprašanja o izpremembi ustave:

Predlog Nemeev za premembo ustave v Avstriji z ozirom na Štajersko odbijamo. Edinstvo državne uprave se ne more sprejeti na podlagi kakega državnega jezika. Edinstvo Štajerske je istotako nemogoče, narodna samouprava brez razdelitve dežele v nemški in slovenski del popolno odmerjenih mejah bi ne mogla zadovoljiti mirnega razvoja obeh narodov te dežele.

Meja med nemškim in slovenskim delom Štajerske, katero moremo sprejeti, je severna meja volivnih okrajev za parlament Gornji grad — Slovenjgradec in Maribor (levi breg Drave.) Južno od te meje je Štajerska že od nekdaj naseljena s kmeti in delavci slovenske narodnosti.

Samoodločitvi ustavnih zastopnikov tega kraja se naj prepusti ureditev celokupne javne uprave, sodnij, političnih oblasti, davčnih in prometnih uradov, šol, kakor tudi vseh gospodarskih in socijalnih uredb.

V tem oziru se ne morejo izločiti oni kraji, ki so bili po umetni kolonizaciji odnarodeni, kakor tudi ne mesta in trgi, ki spadajo pod te okraje kot središča oblasti, pa četudi bi se na prvi pogled zdelo vsled tujega uradništva in usiljenih šol, da imajo nemški značaj. Zato pa naj se zajamči Nemcem, ki bivajo po Spodnjem Štajerskem, enakopravnost v šolah in kulturnih zavodih v oni meri, v kateri se bo zagotovila Slovencem na Gornjem in Srednjem Štajerskem. Odobravamo, da se udeležuje Jugoslovanski klub na podlagi svoje državnopravne izjave delovanja za premembo ustave, ostajajoč v stalnem sporazumu z zaupniki narodov, ter da zastopa odločno stališče, katero je zavzel v tem oziru."

SLOVENSKO ČASOPISJE O POLOŽAJU.

Edinost citira, 5. julija mariborsko Straže, ki je glasilo dr. Korošca, predsednika Jugoslovanskega kluba: "Germanstvo je sebe izenačilo z državo. Zavzemalo se je vedno samo za svojo narodno korist, izgovarjajoč se, da zahtevajo državne potrebe njihov kot državni jezik. Poslednji tak poskus je propadel vsled odločnega nastopa nenemških narodov, med katerimi niso bili Jugoslovani zadnji. S padcem Clam-Martinica je sredno prestan tudi ta poskus. Se pred temi tedni se je vodila borba za narodno avtonomijo, in izjava jugoslovanske delegacije je bila, zlasti v očeh naše birokracije, proglašena za velizdajo. Kakšen preobrat za tako kratek čas! Kar se je zdelo nemogoče, nedosegljivo, prodira vedno dalje in globoče . . , ter je sedaj vprašanje, s katerim se resno bavijo tudi naši narodni nasprotniki . . . Dogodki v parlamentu kažejo, da je preobrat blizo."

Naša Moč, ki ima zveze z dr. Krekom, piše:

"Mi Jugoslovani smo stopili črez noč v začelje celokupne avstrijske politike. Dogodki od četrtka (padec Clama) so veliki glasniki in izvanredne važnosti za jugoslovansko vprašanje. Nemško in nenemško časopisje je složno v tem, da so zrušili Clama Jugoslovani, ki so postali naenkrat odločujoči jeziček na tehtnici avstrijskega političnega življenja!"

Slovenski Gospodar piše 5. julija: "V parlamentu so prišli narodi do svobodne besede, katera jim prej ni bila dovoljena. In tu se je pokazalo, da so vse nemške narodnosti site nemškega pokroviteljstva in varuštva v Avstriji.

Vsaka stvar ima svoj konec. Tako je prišel naposled konec tudi nemškemu varuštvu. Nemški in nemškutarski listi besne in nas zopet po svoji stari navadi nazivajo veleizdajalce in srbofile. Toda mi se ne bojimo njihovih klevet. Pri nas nihče ne misli na veleizdajo, a istotako malo na nako bodočnost pod Srbijo. Take klevete odločno odbijamo. Mi hočemo ostati v državi, hočemo pa si urediti v njej prijetno bivanje, hočemo, da se združijo vsi Jugoslovani, ki spadajo skupaj. Mi hočemo ostati pod žezlom Habsburgov, toda nikjer in nikoli pod nemško hegemonijo. To je vendar dovolj jasno povedano!

Pozivamo ves slovenski narod, da se v teh časih z vso odločnostjo ogreva za te ideje. Jugoslovanski narod, kolikor ga živi v monarhiji, se mora združiti. To je večinoma kmetski narod in mi se moramo v bodoče bolj kot dosedaj brigati za naše kmete. Nočemo biti nasprotniki, niti industrije, kateri ostaja dovolj dela za Balkan in za izvoz po Jadranu."

" . . . Vse drugače bo, ako se Jugoslovani od Mure in Drave do Jadrana in Donave združijo v veliko samoupravno državo pod žezlom Habsburžanov. V tej državi, ki bi bila pravi biser Avstrije, bi prevladoval kmet. **Jugoslavija bo prava kmetska država.**

Na Slovenskem, Hrvatskem, v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini je nad 80 odstotkov kmetskega prebivalstva. Upajmo, da ni daleč dan uresničenja naše prisrčne želje.

Živela naša kmetska bodočnost na našem slovanskem jugu!"

INTERPELACIJA.

(Slovenec, 30. junija.) "Poslanec Jarc je predložil interpelacijo radi konfiskacije dr. Krekove brošure "Die Slovenen und Kroaten," ki je izšla lani v Jeni na Nemškem. Namen brošure je bil, seznaniti Nemce z razmerami Jugoslovanov, toda nemška vojaška komanda je brošuro zaplenila. Naravno je, da je bila nato brošura zaplenjena tudi pri nas. Tako postopanje je neumno, ker je znano, da se Nemci sami žele seznaniti z našimi vprašanji, ki tvorijo — vsaj v Avstriji — težišče notranjih in zunanjih problemov. Se bolj neumno je tako postopanje, ker vemo, da je dr. Krek iste misli, katero vsebuje brošura, in ker je mogel v majski številki Suedeutsche Monatshefte še veliko več izraziti v članku o jugoslovanskem vprašanju."

V sedanji svetovni vojni se odločujejo usode narodov. Ali naj mi Slovenci ničesar ne storimo, da bo naša bodočnost svitlejša od sedanjosti in preteklosti!

PISMO SLOV. PROSTOVOLJCA V RUSIJI.

V par številkah smo že omenjali rovarenje jugoslovanskih odpadnikov v Rusiji, ki skušajo na vsak način zasejati razdor med Jugoslovane ter prepečiti vsako delovanje v prid osvobodit ve in zedinjenja Jugoslovanov. Pod Stuermerjevo in Protopopovo vlado so črnili pri vsaki priliki Jugoslovanski Odbor, Srbijo in jugoslovanske prostovoljce, pozneje se pa spravili na prostovoljce same, skušajoč jih pripraviti do tega, da bi iztopili iz zbora jugoslovanskih prostovoljcev. Posrečilo se jim je, pregovoriti nekoliko častnikov, katerim so sledili pozneje tudi nekateri vojaki, toda v splošnem se vse njih prizadevanje skoro popolnoma izjalovilo. To je razvidno tudi iz pisma slovenskega prostovoljca v Rusiji, katero nam je dal na razpolago njegov brat v Clevelandu, in v katerem niti z besedico ne omenja, da bi se bilo število prostovoljcev zmanjšalo. Iz tega pisma pa je istotako razvidno, da so naši bratje v Rusiji trdno prepričani o svobodi in zedinjenju jugoslovanskega naroda. Pismo se glasi:

Odesa, 25. maja 1917.

Dragi Janez!

Kakor sem Ti že pisal, nisem več v ujetništvu, ampak sem prost. Lanskega leta so začeli nas Slovence, Hrvate in Srbe zbirati in napravili iz nas jugoslovansko vojsko ter nas oblekli v srbske uniforme. Ni nam tu slabo, dobro nam je in čakamo samo miru, da se vrnemo domov v svobodno novo državo Jugoslavijo. Tukaj nas je jako dosti iz naše doline. Jaz sem v oficirski šoli; skušnjo za oficirja sem napravil z odliko in za nekoliko časa bom oficir.

Dragi brat, Bog je na naši strani in on nam pomaga, da se vrnemo v naše staro domovino, svobodno od Nemcev. V Jugoslaviji bo tako dobro, kakor v Ameriki. Naše glave so vse tukaj in oni delajo za nas. Prosim Te, piši mi takoj, ko pismo dobiš, denarja ne potrebujem, ker bom kmalo oficir.

Za mene se nič ne boj, jaz si že znam pomagati tako, da mi ni ravno preslabo tukaj. Naznanjam Ti veselo novico, da sem izvedel za Franceta, kje je. On je ujet v Podoljski guberniji in tam dela na okopih . . . .

Od doma sem dobil včeraj štiri tam dela na okopih . . . jako slabo . . . .

Ignac Tanko.

KNJIŽEVNOST.

Čas, mesečnik za poduk, izobrazbo in napredek, prinaša v svoji septemberski naslednjo bogato vsebino: Sirene na pokopališču, G. de M. — F. K. — Nekaj podatkov o Rusiji. — Kaj je zdaj vaše delo jugoslovansko republiko? — Koncert Zveze jugoslovanskih pevskih društev. — Vprašonja in odgovori glede naše domovine. — Nekaj navodil za jesenske čase. — Tistim, ki pojdejo v stari kraj. — O bolezniih želodca. — Kaj se učimo iz ruske revolucije? — Signal, povest. — Čudno pleme rdečeglavcev. — O sladkem krompirju. — Kravje ali materino mleko za otroke. — O kitu in njegovem mesu. — Kako dela čebela med.

Mesečnik krasi več lepih slik, poleg tega pa tudi še več koristnich navodil za vsakdanje življenje. Naroča se pri: Čas, 2711 So. Millard Ave., Chicago, Ill., ter stane naročnina za celo leto $2.00.

PREFOVEDEN SHOD V LJUBLJANI.

(Tagespost, 1. julija.) "Predsednik parlamentarnega Jugoslovanskega kluba dr. A. Korošec bi imel danes govoriti na političnem shodu v Ljubljani o političnem položaju v Avstriji. Ta shod, na katerem bi imeli govoriti tudi poslanci dr. Rybar, Spinčic, in drugi, pa so oblasti prepovedale."

PROSTOZIDARSKI VOJNI CILJI IN ITALIJA.

Kongres zavezniških in nevtralnih prostozidarjev v Parizu, na katerem je bila zastopana tudi Srbija, je postavil naslednje pogoje za mir:

1. Povrnitev Alzacije-Lootarinške Franciji;
2. Rekonstrukcija neodvisne Poljske z zedinjenjem vseh treh delov;
3. Neodvisnost Češke:
4. Osvoboditev in združenje vseh narodnosti, ki so danes tlačene v politični in upravni organizaciji cesarstva Habsburžanov v države, kakoršne žele omenjene narodnosti potom plebiscita.

Celokupno italijansko časopisje je nezadovoljno s tem programom. Tako piše L'Idea Nazionale 6. julija:

"A Italija? Internacijonalno framazonstvo je pozabilo, da obstoji poleg Alzacije-Lotarinške, Poljske in Češkega tudi problem italijanskih zahtev, za katere je stopila Italija v vojno in za katere nadaljuje to vojno že nad dve leti ramo ob rami s svojimi zavezniki, kar se tiče žrtev in kompenzacij.

Internacijonalno framazonstvo je rešilo vprašanje Alzacije-Lotarinške z enostavno formulo brezpogojne vrnitve Franciji. poljsko vprašanje je rešilo z združenjem vseh treh delov, avstrijske, pruske in ruske Poljske; rešilo je vprašanje Češke, ki mora postati neodvisno od Avstrije — ni pa rešilo vprašanja italijanskih dežel pod Avstrijo — Trentina in Trsta, Istre in Dalmacije — katere sumarno meša z vsemi narodnostmi, ki so danes tlačene od Habsburžanov in za katere zahteva, da izrazijo potom plebiscita, s katero državo da se hočejo združiti. Ta monstruozna zadeva proti Italiji je se bolj podkrepljena z dejstvom, da ste sodelovali in tudi glasovali za to tudi dve visoki italijanski framazonski osebi: Nathan in Ferrari. Do danes je vprašanje italijanskih narodnih teženj izključeno iz vseh mirovnih "map", ki so bile predložene demokratskim organizacijam sveta. Italija nima svojega mesta, Italija, ne obstoja. Italija je stopila v vojno za pravice drugih, za težnje drugih — ali kar se ji največ priznava — za "uničenje pruskega militarizma". Kar se tiče njenih pravic in zahtev, ne more zahtevati, da se ji ugodi, pa četudi do dela s krvjo svojih armad in z žrtvanjem celega naroda — ker mora biti bodočnost Trentina in Trsta, Istre in Dalmacije odločena potom plebiscita.

Sedaj vemo, da sta gospoda Nathan in Ferrari pristala na to kriminalno omejitev Italije, vemo pa tudi, da je L'Idea Democratica, organ italijanskih framasonov, večkrat branila z nami vred pravice Italije na njene iredentne dežele in jadranske zahteve. Vsled tega zavračamo misel, da je italijansko framasonstvo pooblastilo gospoda Nathana in Ferrarija, ki sta se podala v Париz, da posvetila "na mednarodnem framasonskem kongresu brezbožno tezo o neobstojanju italijanskih problemov, naravnih in upravičenih italijanskih zahtev na Trentin in Trst, in Dalmacijo najmanj z isto upravičenostjo, kakor francoski problem naravnih zahtev po Alzacija-Lotarinški. Zahtevamo od Idea Democratica jasno mišljenje o tem izdajstvu, katero so izvršili njeni prijatelji — izdajstvo italijanskih aspiracij, italijanskih interesov, italijanske vojne."

La Stampa citira 6. julija komentar klerikalnega lista Corriere d'Italia, ki piše:

"Gospod Nathan, v uniformi italijanskega častnika, in gospod Ferrari sta dala s svojo prisotnostjo avtoriteto sklepu, po katerem prehaja italijanska vojna v drugo vrsto, in ne samo to, temveč se mora italijanska vojna zaključiti s plebiscitom dežel, katere imamo osvoboditi. Kako so drzni, da sprejmejo odgovornost, spraviti v take meje metodo, po kateri se dosežejo italijanski cilji. Ali niso niti en trenutek dvomili, da so v nasprotju z državnim programom svoje lastne dežele?"

Il Secolo piše 7. julija:

"Vest je nevrjetna, ako se vzame v poštev resnost ljudij, kakoršna sta Nathan in Ferrari. Razlike med Alzacijo-Lotarinško in irredentnimi deželami ne more ne samo noben Italijan sprejeti, temveč je sploh nerazumljivo, kako je moglo priiti v poštev. Z veliko radovednostjo se pričakuje jutrajšnja številka Idea Democratica."

Giornale d'Italija (7. julija):

"Ta sklep je izzval najživahnejše komentarje in poleg tega tudi mnogo protestov. Naravno, protesti so naperjeni proti zastopnikoma italijanskega framasonstva, ki je pozabilo, da obstoje poleg Alzacije-Lotarinške, Poljske, Češke, itd., narodna italijanska prava, zaradi katerih smo napovedali Avstriji osvobodilno vojno.

To ni samo žalostno in glupo, temveč je tudi nerazumljivo, ako se ve, da je framasonstvo odkrito in zelo podpiralo poseg Italije v vojno."

Giornale d'Italija 8. julija:

"Framasoni iz Palazzo Giustiniani so izdali komunike, ki naj bi bil odločen demanti — ki pa, da povemo odkrito, to ni: "V stanu smo zagotoviti, da je bila v zadnji točki dnevnega reda, sprejetega na framasonskem kongresu in objavljenega v nekaterih franceoskih listih, in ki se nanaša na osvoboditev tlačenih narodov avstroogrske imperije, pogrešno ali namenoma dostavljena klavzula o plebiscitu. Ta klavzula absolutno ne obstoja v sprejetem dnevnem redu, kar so zastopniki italijanskega framasonstva ponovno zatrdili — in v te trditve ni mogoče dvomiti, ker sta na čelu tega zastopnštva Ernesto Nathan in Ettore Farrari — neovrgljivo pravico Italije, priklopiti vse dežele, ki ji zemljepisno, etnisko in zgodovinsko pripadajo in ki predstavljajo njene pravično meje in njeno potrebno obrambo na Alpah in na Jadranu."

Ta komunike ni oni kratki, jasni in kategorični demanti, katerega smo pričakovali.

Medtem ko je šlo za druge dežele in druge narodne aspiracije, je kongres utrdil bodočo mapo narodov na način, ki ne dopušča nikakega dvoma, toda na tej mapi zastonj iščemo Italije; zaman se išče jasna in točna beseda, ki bi ciljala na irredentne dežele, ki streme za zedinjenjem z materjo domovino. To je ono, kar žali naš čut in naš ideal, to je ono, kar žali razloge, zaradi katerih je započela Italija z vso svojo energijo, v vsem svojim zaupanjem, z junaško krvjo svojih najboljših sinov to osvobodilno vojno."

La Tribuna 7. julija:

"Tu imate danes naslednika Mazzini-a, ki odreka naenkrat Italiji svojstvo velesile v vojni, enako zaveznikom, ki jo mečejo nazaj na proporcije kakega Pijemonta, ki se strahoma sklicuje na plebiscit pred zborom velikih vlasti! Ako bi to ne bilo smešno in prazno, bi bilo nevrjetno in nerazumljivo. Poleg brezkončnih dokazov udanosti, katero je vedno podajalo Italiji prebivalstvo neodrešenih dežel, bi Italija nikoli ne imela vzroka, bati se plebiscita. Toda to je vprašanje principa. Italija ni stopila v vojno, da postavi znak vprašanja na svoje irredentne dežele, temveč zato, da izpolni svoje nocionalne in strateške afirmacije, ki so ravnotako brezpogojni temeljni pojmi za evropski mir, kakor Alzacija-Lotarinška in Poljska."

La Tribuna piše po prej omenjenem komunikeju 8. julija sledeče:

"Demanti se omejuje toraj na klauzulo o plebiscitu. Ostaja pa dejstvo, da ne tvorijo italijanske težnje posebnega paragrafa, temveč so sumarno zbrane v formulo o avstrijskem osvobojenju."

Corriere della Sera prinaša pod naslovom "Nesiguran demanti" framasonskega sklepa, ki se tiče vprašanja Trentina in Trsta, sledeče izjavo Ferrarija:

"...Internacijonalni framasonski kongres potrjuje neomahljivo voljo vseh, na kongresu, zastopanih framasonskih sil, da bo složno deloval na to, da prinesejo brezštevilne žrtve pravico, da znova apostavijo neodvisnost vseh tlačenih ali razdelenih narodnosti, vodeč račun o vseh elementih, ki tvorijo narodno zavest, ki jamči vsaki narodnosti, znova zedinjeni z enakorodno v politično familijo s svobodno vlado, garancije naravne obrambe in mirnega kulturnega razvoja, in osnujoč v tej nameri tako ureditev med svobodnimi zaveznškimi narodi, katero bi doseglo spoštovanje pravic s pomočjo internacijonalne potrditve principa solidarnosti, ki naj združi vse narode proti kakoršnemukoli atentatu na pogoje obstanka kulturnega društva.

Poleg tega je bil stavljen s francoske strani nekoliko bolj specialen predlog, ki je bil sprejet z večino glasov in katerega zadnji člen se glasi: "Osvobojenje in združenje vseh narodnosti, ki so danes tlačene v politični in upravni organizaciji avstroogrskega cesarstva."

Kakor se vidi, ni absolutno nobene klauzule o plebiscitu."

Il Secolo piše 10. julija pod naslovom "Framasonski skandal": "...Žalostno je, da se ni zaveznški kongres niti potrudil, da bi jasno povdaril pravo Italije na njene irredentne dežele. Lahko bi predvideli strašen utis, katerega je moralo vse to izzvati v naši deželi, ki je morala že dostikrat trpeti vsled nepoznanja in nemarnosti inozemcev v tem oziru."

Corriere della Sera prinaša 10. julija naslednje uradno poročilo framasonov, ki je bilo objavljeno v Messagero:

"Za Alzacijo-Lotarinško se je moglo govoriti jasno, ker ni v tem vprašanju sploh nikake diskusije, vsled česar se je mogla enostavno zahtevati povrnitev; istotako tudi ni mogoče razpravljati o češkem in poljskem problemu.

Nasprotno pa obstojajo za irredentne italijanske dežele razni programi raznih strank, medtem ko uradni program italijanske vlade še ni objavljen. Na drugi strani pa so se udeležili kongresa tud slovenski delegati, kar je preprečilo sprejem maksimalnega programa, pa čeprav so imeli italijanski delegati namen, predložiti in podpirati ga."

Tribuna pristavlja naslednji komentar:

"Kongresi tekmeja značaja, kjer se nahajajo vse vrednosti in vsa predstavništva na enaki nogi, kjer veljajo delegati fantastične Jugoslavije, ki se v celoti bori v dveh nasprotnih si taborih in ki mirno čaka izvršitve svojih ambicij od liberalne zmage zavezniikov ali od osvojevalne zmage Habsburžanov ali magari od delegatov kitajskega cesarstva — republike — istotoliko, kakor delegati iz Francije, Anglije ali Italije, kjer se razpravljajo problemi zgodovine njenih sločajev, tradicij in žrtev v blaženem vzduhu abstraktnih ideologij — taki kongresi morajo neodvisno roditi tudi take sadove."

Iz vsega tega se razvidi, kako besno je italijansko časopisje radi tega, ker je bila na mednarodnem kongresu prostozidarjev priznana tudi malim narodom, to je, nam Jugoslovanom, pravica, da naj sami odločimo, pod katero in kakšno vlado hočemo spadati. Na eni strani to Italijane silno jezi, ker se njihove zahteve tako malo upoštevajo, na drugi strani se pa tudi boje velikega vpliva, katerega imajo prostozidarji v svetu, kar bi moglo preprečiti njihove načrte. Vsled tega skušajo ogrditi delegate tega kongresa, kar pa se jim ne bo posrečilo, ker mora pravica končno zmagati.

RAZGLED IZ AVSTRIJE.

IZPREMEMBE V BOSNI IN HERCEGOVINI.

(Slovenski Narod, 12. julija.) "Iz Dunaja poročajo: "Vsled intervencije Jugoslovanskega kluba se pričakujejo v najkrajšem času važne politične izpremembe v Bosni in Hercegovini. Odpravljeno bo obsedno stanje in dosedanja vojaška uprava. Dekret, s katerim je bil v začetku vojne razpuščen sabor, bo proglašen neveljavnim in bo sabor zopet sklican k rednemu zasedanju."

HRVATSKI POSLANCI PROTI DUALIZMU.

(Pesti Naplo, 13. julija.) "Iz Zagreba poročajo, da sta dr. Srdjan Budisavljević in Valerijan Pribičević naznanila, da izstopata iz hrvatsko-srbske koalicije. Vzrok njiju odločitve je načelne narave. Ta dva poslanca smatrata namreč nemogočim združenje Jugoslovanov v okviru dualizma in v današnjem ustavopravnem odnošaju Ogrske in Hrvatske, medtem ko ostaja hrvatsko-srbska koalicija vedno na unionističnem stališču in vedno naglasuje, da želi, da se reši jugoslovansko vprašanje skupno z Ogrsko."

DRŽAVNI SVET IN JUGOSLOVANI.

(Slovenski Narod, 9. julija.) "Nenemške strane so danes povrsti odbile državni svet iz načelnih razlogov. Jugoslovanski klub se je istotako izrazil proti. Mi ne potrebujemo nikakih parlamentarnih korporacij, ker imamo tu parlament, ki se zaveda svoje važnosti. Zelo potrebna pa nam je parlamentarna vlada, ki bi bila dovolj močna, da bi se mogla lotiti take važnega vprašanja.

Kakoršne so danes razmere, bi sestavila vlada ta svet na Dunaju, kakor da je Dunaj cela država, in zopet bi imeli Nemci veliko večino.

Predsednik Jugoslovanskega kluba je bil danes popoldan pri ministrskem predsedniku ter mu razložil mišljenje Jugoslovanov proti državnemu svetu. Objednem mu je podal pozitivne nasvete, kako je treba urediti notranje politične ustavne in državnopravne odnošaje v monarhiji."

(Slovenec, 9. julija.) "Začetkom tega tedna se bodo sestali parlamentarni zastopniki Češke Zveze, Jugoslovanskega kluba, Latinske unije in Ukrajincev, da razmotrivajo o nadaljujem edinstvenem delovanju z oziroma na izpremembo ustave."

JUGOSLOVANSKI KLUB.

(Slovenec, 14. julija.) "Nov žarek svetlobe se pojavlja za nas iznad gora. Dolgo smo tavali Slovenci in Jugoslovani v temi brez cilja, brez poti, nismo vedeli, kaj hočemo. Danes je pot za Slovence in Jugoslovane prosta, naš cilj jasen. Jugoslovanska deklaracija nam pokazuje pot, kakor zvezda vodnica. Danes vemo, kaj hočemo. Jugoslovanski poslanci so povedali takoj prvi dan zasedanja državnega zbora Avstriji in celemu svetu: Jugoslovani v Avstriji nočejo biti še nadalje razstrji nočejo biti na razne dele, temveč čepljeni na razne dele, temveč hočejo biti ena sama celota, svobodna med svobodnimi narodi v okvirju monarhije.

Naš Jugoslovanski klub ni mojstrsko skrpucan kakor Natiomalverband. Klub deluje smotreno, sistematično, točno po načrtu.

Danes se čudijo držanju Jugoslovanskega kluba vse strankke. Prijatelji in nasprotniki morajo priznati: Jugoslovanski klub je danes važen faktor v parlamentu.

Večino Jugoslovanskega kluba tvorijo poslanci Vseslovenske ljudske stranke, ki je pokazala danes svoje zdravo življenje v parlamentu. Ponosni smo na te svoje poslance, prav posebno pa smo ponosni na poslance Vseslovenske ljudske stranke, dr. Korošča in dr. Kreka, ki stojita v prvi vrsti celega našega naroda."

HRVATSKO ČASOPISJE O SABORU.

(Agramer Tagblatt, 14. julija.) Pri včerajšnji seji hrvatskega sabora so se sporazumele stranke glede banovega programnega govora. V imenu hrvatsko-srbske koalicije je pozdravil vlado dr. Bogoslav Mažuranić. Poslanec Teodor grof Pejačević se je pridružil v imenu unionistične stranke izjavam bana in poslanca Mažuranića. Poslanci dr. Ante Pavelić, dr Josip Pazman in Štefan Raddić so izjavili, da se bodo odločno borili proti vladi. Medtem, ko sta dr. Pavelič in dr. Pazman dovolj jasno razjasnila stališča svojih strank, se je glasila odredilte stališča ljudske stranke proti vladi zelo vznemirljivo. Govor poslanca Radića je napravil utis, da je on opozicija vladi zaradi tega, ker ni bil Kerenski imenovan banom Hrvatske. Da je med imenovanjem Mihalovića banom in Kerenskija ministrem taka razlika, kakor med evolucijo in revolucijo, je poslanec, kakor se zdi, uvidel. V imenu poslanca Valerijana Pribičevića in v svojem imenu je podal poslanec dr. Srdjan Budisavljević izjavo, katera je za vse naše jugoslovansko življenje velike važnosti. Izza zaključenja pogodbe je sedaj prvikrat, da stroje Srbi na stališču hrvatskega državnega prava. Z ozirom na to ima izjava onih dveh poslancev tudi zgodovinski pomen, tako da bo na celem jugoslovanskem jugu vzbudila iskreno zadovoljnost. **Dejstva, da priznavajo danes vse srbske in hrvatske politične skupine na Hrvatskem hrvatsko-slovensko narodno edinstvo za podlago in da se Srbi, enako kakor Hrvati povstavljajo na stališče zgodovinskega državnega prava, so pojavi, ki značijo v narodnem in političnem življenju Jugoslovanov velik korak do popolne zmage ideje jugoslovanskega zedinjenja."**

ZAPLEMBA IMETJA.

(Slovenec, 13. julija.) "Tržaško deželno sodišče je zaplenilo imetje: Alfonza Turka, rojenelet, rojenega in spadajočega v Gorico, ker je osumljen zločina proti volji sili države."

(Edinost, 14. julija.) "Tržaško deželno sodišče je zaplenilo imetje: Alfon za Turka, rojenega leta 1895, pri sv. Antonu, občina Dekani, Istra, enoletnega prostovoljca pri 27 domobranskem pešpolku, Albina Sancina, rojenega leta 1896. v Škedulju, dijaka, enoletnega prostovoljca pri 27. domobranskem pešpolku, in Frana Jelena, rojenega leta 1896. v Vel. Pirešici pri Celja na Štajerskem, železniškega delavca, vojaka 87. pešpolka. Vsi trije so osumljeni, da so pobegnili k sovražniku."

SPINČIČEVA INTERPELACIJA GLEDE ITALIJANSKEGA JEZIKA.

(Hrvatski Dnevnik, 18. julija.) "Pri seji poslanske zbornice dne 14. julija je stavil poslanec Špinčić interpelacijo glede "rabe italijanščine v Istri pri vojaških in mestnih oblastih." Opozoril je na to, da se v vojnih šolah in pri vseh javnih uradih položiti lo pri vojni mornarici položiti rekruti prisego v italijanskem jeziku, dasi je jezik prebivalstva v sploh občevalni jezik v deželi hrvatski. Druga interpelacija se istotako tiče jezikovnega vprašanja v mornariških šolah v Istri in na Malem Lošinju."

DR. ŠUŠTERŠIČ IN DELEGACIJE.

Slovenec je priobčil 10. julija članek Slovenskega Naroda o volitvi članov v delegacije in pristavlja: "To smo priobčili radi v obvestilo in presojo članom Slovenske ljudske stranke. Mi ne moremo reči, v koliko so resnična dejstva med izvrševalnim odborom in poslanci Slovenske ljudske stranke na Kranjskem, ker nam to zabranjuje strankina disciplina. Toliko pa vemo, da se je prvikrat v zgodovini kranjske Slovenske ljudske stranke vzela v pretres njena popolnoma notranja zadeva v glasilu liberalne stranke. Kedo je to storil?"

Volitev delegacij je odložena, kakor smo že poročali, na poznejši čas."

Slovenski Narod piše o tem 11. julija: "Nečemo preiskovati, zakaj prinaša Slovenec 10. julija naše informacije od 3. julija in kakšno namero ima s sencacijonalnim naslovom "Kam smo prišli? To je notranja zadeva Slov. ljudske stranke, v katero se nočemo umešavati. Volitev delegacij pa ni notranja zadeva stranke, temveč zadeva Jugoslovanskega kluba kot nosilelja naše narodne politike. Vsled tega smo v našem članku povdarili, da je edini pozvani faktor za naznačenje jugoslovanskega Jugoslovanski klub, katerega podpiramo po svoji dolžnosti, ker smo slovensko glasilo, ki ima v sedanjem viharnem času pred očmi samo veliko skupno stvar. Zato smo v omenjenem članku naravno odobravali, kar je Jugoslovanski klub sklenil, da poveri delegacijske mandate, v kolikor so sploh Jugoslovanom na razpolago, svojim voditeljem, toraj v prvi vrsti, svojemu predsedniku. To je samo ob sebi umevno, zakaj je bil dr. Šušteršič kot predsednik "Hrvatsko-Slovenskega kluba" izvoljen v delegacije. Stvar, o kateri smo razpravljali, toraj ne kakor ni bila notranja zadeva stranke, in Slovencu se ni treba tako očividno namero vpraševati, kedo nam je to zadevo poveril. Da je izvrševalni odbor Slov. ljudske stranke sklenil, da bo izbral dr. Šušteršiča za delegata, o tem so že pred sestankom parlamenta civkali že vrši ci na strehah, kakor čivkajo o daj o novih kandidatih dr. Šušteršiča za delegacijski mandat. Te "tajnosti" ni bilo nikoma treba nam šele odkriti. Ako na Slovenec vprašuje, kam smo odšli, mu odgovarjamo na to, da smo dospeli konečno vendar tudi daleč, da je pri nas v narodni politiki zmagala narodno naročelo nad strankarskim načelom. S tem pa bi se mogel konečno zadovoljiti vsak pošten Slovenec."

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Slovenski Svet" published weekly at Cleveland, Ohio, for October 1917.

State of Ohio ss.
County of Cuyahoga

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Ivan Možina, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the managing editor of the "Slovenski Svet" and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and adresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher South Slavic National Council, 932 Southern Bldg., Washington, D. C.

Editor: Ivan Možina, 1125 Norwood Road, Cleveland, O.

Managing Editor: Ivan Možina, 1125 Norwood Ave. Cleveland.

Business Managers: Ivan Možina, 1125 Norwood Ave., Cleveland, O.

2. That the owners are: (Give name and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock).

South Slavic National Council, 932 Southern Bldg., Washington, D. C.

Milan Marjanovič, 900 M. St., Washington, D. C.

John Grgorovich, 932 Southern Bldg., Washington, D. C.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.)

None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given also; that the said two paragraphs contain statements embraceing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the avreage number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid suberibers during the six months preceding the date shown above is: (This information is required from daily publications only.)

Ivan Možina,
Editor and Manager.

Sworn to and subscribed before me this 26th day of September, 1917.

John Pankuch,
My commission expires May 15th, 19[illegible]